

obilno zaslužili. Bili so sv. Cerkve preblagi škof, to je, za njeno čast in rast goreči. Bili so goreči za sv. Cerkve čast. Z močjo so zatirali razvade pri Božji službi, pri cerkvenem petji, pri shodih in božjih potih, pri krstih in ženitvanjih, in se pri tem nikdar zamere bali. Spodbujali so duhovnike in vernike za dostojno lepšanje cerkev in za veličastno obhajanje božje službe. V ta namen so sami spisali: „Sv. oznanilo“ ali navod za vse verske božje službe celega leta, in še drugi navod (Mnemosynon) za vredno opravljanje sv. zakramentov in sv. blagoslovil. — V viharnem letu 1848. in pozneje so krepko zagovarjali pravice sv. Cerkve, in se v tem marsikomu zamerili. Glasno so opominjali vernike, naj se zvesto oklenejo skale sv. Petra, da jih valovi nevere in razkolništva ne potopijo. Vpeljali in gorko priporočali so družbo sv. Mihaela v pomoč sv. Očetu, rimskemu papežu. — Bili so goreči za sv. Cerkve rast. Že kakor špiritual v Celovškem semenišču so navdušeno pisali za družbo sv. Leopolda, v pomoč misijonom v Ameriki. Kakor škof so posebno ljubili družbo srca Marijinega, v pomoč misijonom v srednji Afriki, in družbo neomadežvanega spočetja Marije Device v pomoč katoličanom na vshodu, zlasti v turških deželah, ktera družba posebno den denešnji za nas Avstrijane visoko pomembo ima. Sami pa so osnovali in v Rimu potrjenjo izprosili za družbo sv. bratov in slovanskih apostolov Cirila in Metoda, ki moli v ta namen, da bi se vsi Slovani srečno združili v naročji sv. matere katoliške Cerkve. Takó so bili goreči za sv. Cerkve čast in rast, tedaj v resnici sv. Cerkve preblagi škof, in bolelo jih je edino to, da jim vedna nujna dela tako dolgo niso dopuščala, dopolniti dolžnosti, ki jo vsi škofje imajo, namreč obiskati od časa do časa grobove sv. apostolov Petra in Pavla v Rimu, in pri tej priliki sv. Očetu dati račun od škofovskega službovanja. Še le na spomlad l. 1862, ko je bila selitev končana in tu v Mariboru vse potrebno po večem že vredjeuo, jim je bilo mogoče, nastopiti božjo pot v Rim. Meseca junija domov se vrnivši, so v Beču dobremu prijatelju rekli: „Zdaj sem Rim videl, zdaj bom umrl“. In glejte, meseca septembra smo jih pokopali! Iz tega vidimo, da so na grobu sv. Petra mislili tudi na svojo lastno smrt in svojo smrtno uro v varstvo tega sv. apostola izročili.

Bili so drugič svoje črede najboljši pastir, in sicer v trojnem pomenu. Prvič skozi to, da so sami neutrudljivo besedo božjo oznanjali doma in po vsej škofiji, pri duhovnih vajah in sv. misijonih, ktere so tudi oni v škofiji vpeljali in da bi sv. misijoni v škofiji nikoli ne preminoli, družbo „misijonskih duhovnikov“ pri sv. Jožefu v Celju vstanovili. Drugič skozi to, da so si veliko prizadevali, odgostiti za škofiji dobrih dušnih pastirjev. In prav ta želja, da bi imeli v domači škofiji lastno semenišče, v katerem bi zamogli po

svojih uzorih mlade duhovnike izrepati, je bil eden najmočnejših nagibov za težavno delo preselitve škofovskega sedeža. Tem mladim duhovnikom v prid so spisali tudi dvojni navod, enega za spovednike, drugega za pridigarje; prvi ni tiskan, pač pa drugi in sicer v Drobtinica l. 1862. In tretjič skozi to, da so dušnim pastirjem, zlasti pridigarjem v pomoč spisali dokaj lepih knjig in posamnih spisov. Med temi imenujemo obširne štiri knjige „evangeljsko“ in „apostolsko hrano“, potem „pridige osnovane za vse nedelje, praznike in imenitnejše sopraznike celega leta“ v Drobt. od leta 1851 do l. 1856, in še mnogo drugih lepih pridig po Drobtinica raztrešenih. Ni tedaj čudo, da po njih smrti za njimi ni žalovala domača, ampak tudi sosedne škofije in njih višji pastirji, ki so pisali našemu stolnemu kapitelnu liste polne sočutja. V njih imenujejo Solnograški nadškof pokojnega Slomškeke „zvestega, gorečega in neutrudljivega pastirja“. Eden sosednih škofov je djal: „jas spoštujem v njem enega izmed najčestitljivejših udov avstrijskih škofov“. Drugi sosedni škof omiluje smrt Slomšekovo kot veliko zgubo. Tretji piše: „žalostna vest, da je Slomšek umrl, me je močno zadela. Nisem sicer imel mnogo prilike ž njim občevati, ali kedar se je to zgodilo, vselej sem od njega slovo vzel z trdnim prepričanjem, da ima lav. škofija prav apostolskega škofa. To mi dokazuje njegova modrost, npravna, resnbnost, mirna pa neutrudljiva gorečnost in pristrčna ljubeznjivost.“ Ne pristaje mi besedam tolikih veljakov še kaj dostavljati. To pa povdarjam, da je za našo novo škofijo bila velika čast, da je bil začetnik vrste mariborskih knezov in škofov mož, ki je med avstrijskimi škofi bil tako visoko čislán in spoštovan. Da, res dolžni smo dnes z ozirom na blagonosno in apostolsko delovanje iz hvaležnega srca veselo vsklikniti: slava Bogu na višavah, in mir ljudem na zemlji! Slava pa tudi spominu na prvega kneza in škofa mariborskega in mir njegovim koščicam!

(Dalje prihodnjič.)

Gospodarske stvari.

Priporočevanja vredna zavarovalnica.

V Trstu imamo 3 zavarovalna društva proti ognju, kugi, toči, navarnostim blaga na vodi itd. Prva je tako imenovana Azienda di sicurtá, druga: Assicurazioni generali, tretja in po našem prepričanju najbolj priporočbe vedna pa: Riunione Adriatica di Sicurtá (družba jadranska za zavarovanje). Ta družba ima namreč več lepih prednostij pred drugimi. Enkrat je izvrstno urejena, glešta veliko premoženja, ne išče preveč lastnega dobička, zavaruje proti najnižjim premijam ali zavarovanščinam, v nesrečah hitro brez vsakšnih sitnob odškodnine izplačuje, daje vsako leto

za dobrodejne namene znatnih svot, je zlasti pri cerkvenih predstojništvih najbolj čislana in je zraven marsikaterih posebnih dobrot za zavarovance tem v 40 letih izplačala primeroma med vsemi največ odškodnine, namreč: 80 milijonov goldinarjev. Društvo se je osnovalo l. 1838. in je torej letos l. julija obhajalo veselo štiridesetletnico. Smemo reči veselo štiridesetletnico. Kajti v tem precej dolgem času je vedno napredovalo, svoj delokrog širilo in, kar je posebno znamenito, — prav srečno gospodarilo. Vsako leto je bilo na dobičku, le 3krat ne, to pa l. 1864, 66. in 71. V teh letih je moralo nepričakovano veliko škode poplačati: prvič 3 milijone, drugič 4 milj. in tretjič zopet blizu 3 milijone. Vendar zgubitek v 3 letih je dobiček v 37 letih popolnem zakril in popravil ter svetu očividno dokazal trdno podlago, na kateri stoji. Uže prvo leto njegovega obstanka so vplačane letne premije znašale 125.000 fl. v šestem letu pa že 1 milijon, v šestnajstem 2 milijona, v dvajstem 3 milijone, v sedemindvajstem 4 milijone, v štiriinštridesetem 5 milijonov in v sedemintridesetem 6 milijonov. Lani so letne premije znašale 6,818.418 fl. To so res veliki dohodki! Vrednost zavarovanih reči v 40 letih znaša okoli 20.000 milijonov. Med zavarovanci nahajamo zraven prvih in najbogatejših grajščakov tudi svitlega cesarja in več udov njegove preuzvišene rodbine. Tudi nima nobena druga toliko zavarovancev med duhovniki in cerkvenimi predstojništvii. Mnogo je k temu pripomagal posebna priporočba od strani večih škofijstev, ker društvo tem za poljubno porabo v cerkvene svrhe prepušča 10% od letnih premij, ki so bile od cerkvenih reči vplačane. Naše preč. škofijstvo je na ta način lani prejelo 600 fl. Vse premoženje zavarovalnice: Riunione Adriatica di Sicurta znaša sedaj 7,508.678 fl. Sredstva, z katerimi je društvo porok za vse, pa dosegajo nekaj čez 22 milijonov goldinarjev, namreč 3,300.000 fl. je prvotne glavnice, 314.000 fl. dobička v rezervi, premije v rezervi 10,390.000 fl. in 8 milijonov dohodkov od letnih premij in obresti. Poroštva je torej že dovolj. Ali to še ni vse. Ovo društvo namreč svoje zavarovance še samo posebič zavaruje pri drugih zavarovalnicah. To je močno previdno. Lani bi imela družba svojim zavarovancem škode izplačati 3,735.000 fl. toda zadelo njo je le 2,600.000 fl. ker so njej druge zavarovalnice, pri katerih je sama svoje zavarovance imela zavarovane, morale vrtni 1,135.000 fl.

Konečno še omenimo ene posebnosti pri tej zavarovalnici, ki jo zlasti kmetskim ljudem priporočuje. Posebnost je pa ta. Ona sprejema v zavarovanje proti ognju tudi cele srenje in daje v tem slučaju znatnih polajzb. Če se večina posestnikov ene srenje pri njej zavaruje, jim ona premije zniža za celih 30% in predstojnik, ki premije ali zavarovanščino vsako leto pobira in za njo poroštvo daje, dobi 5% od vplačanih premij. Vrh tega kupi zavarovalnica takej srenji že v drugem letu lepo

novu brizgalnico. To so res izredno dobre pogodbe in najboljša vabila k pristopu k tej zavarovalnici. Na Koroškem je do sedaj največ srenj pristopilo! Brez dvombe jih bodo posnemale srenje tudi po Štajerskem! Glavna uradnice celej družbi je v Trstu (Via Valdirivo Nr. 2); drugod pa ima podružnice ali agencije; za Kranjsko v Ljubljani, za Koroško in Štajersko v Gradcu (Hafner-Platz Nr. 2), za ogerske dežele pa v Budapešti (Waitzner-Gasse Nr. 8). Sicer pa ravno sedaj po slovenskem Štajerskem potuje jeni inšpektor, g. Simettinger, in če kdo želi kaj več v tej zadevi izvedeti, se lahko obrne do uredništva „Slov. Gosp.“ ki je voljno takoj postreči z potrebnimi pojasnili. Bodi zavarovalnica: Riunione Adriatica di Sicurta vsem priporočena, kateri jo potrebujejo!

Razne sorte umetnega gnoja kdaj in kako se ga z pridom posluževati.

M. Primeri se pogosto, da hlevnega gnoja, komposta in drugih gnojivnih snovi, kakor se jih v gospodarstvu prideluje, za vsakdanjo potrebo gospodarstveno primanjkuje, ali da se gnoja sploh toliko ne more narediti, kolikor ga njive, travniki, vrti, vinogradi zahtevajo, ali pa da zemljiščem posebne redivne snovi pred drugimi najbolj pomanjkujejo, ker jih je ta ali uni sadež skoraj do cela iz zemlje posrkal in katerih hlevni gnoj le nepopolno nadomestiti more. V takih primerljajih mora kmetovavec ali vsaj bi moral po umetnem gnoju seči, da si tako potrebno žetev in pridelek zagotovi in zavaruje. Zato hočemo tukaj kolikor mogoče na kratko in umevno o raznih sortah umetnega gnoja in njegovi hasnoviti porabi našim bravcem besedo spregovoriti, zlasti tudi zato, ker se je ta ali uni zastran umetnega gnoja vprašal, in da jih krive ali napačne porabe in iz nje sledeče škode varujemo. Večji del umetnih gnojil se z prstjo poljsko pomeša, z njo tesno zveže in v njo podorje ali pokoplje. Tako začinja potem svoj vseh na sadeže razodevati. Manj znano in navadno je gnojenje sadežem na glavo t. j. gnojenje z raznimi umetnimi gnojili tako, da se zelena setev ž njimi potrosi. Njihova gnojivna snov se v vlagi razkroji, v zemljo vdere, kder jo potem korenine slabih, zaostalih in ubožnih posejatev najdejo in se je navzamejo. V nekterih krajih, kder je poljedelstvo na višji stopnji razvitka, se tega naglavnega gnojenja z umetnimi gnojili od leta do leta po vsi pravici bolj in bolj poprijemajo, ker je skoraj jedini pomoček slabi setvi nekaj naprej pomagati in tako slabo žetev odvrniti. Neugodna jesen, huda zima uniči dostikrat naše najlepše nade na lepo in krepko rast raznega ozimnega žita, ki je prav za prav glavni del naših poljskih pridelkov. In če pomladansko vreme ni posebno ugodno in če ne dela rekel bi čudežev z našimi setvami, tukaj mora le gnojenje z umetnim gnojem slabo letino odvrniti. Kot tako hitro delajoče naglavno gnojilo veljajo vsa koncentrirana to je močna gnjilčeva gno-

jila. Vendar pa tu ne gre misliti, da tako gnojenje z umetnim gnojem samo tistemu žitu naprej pomaga, kateremu se tako gnojilo na glavo ali vrh potrosi. Kmetovavec ne sme stroškov za umetni gnoj samo temu žitu na rovaš zapisati. Tudi ovi sadeži, ki prvemu pognojenemu sledi, dobi še dober delež od tega gnoja, kar bo vsakemu lastna skušnja do jasna pokazala. Sploh se mora umen kmetovavec držati ravnila, da je treba posameznih skušenj z umetnim gnojem na posameznih njivah in za razna žita, da mu potem rast in pridelek raznovrstnih sadežev pové, kako se ima pri porabi večjih množin umetnega gnoja ravnati, da stroški morda ne presegajo dobička pridelkovega. Kot najbolj hitro delajoči naglavni gnoj velja čilanski saliter. To gnojilo je pravo dražilo in se ga je treba le prav previdno posluževati. Visoka cena njegova brani, se bati, da bi se ga lahko preveč za gnojenje vzelo. 100 kilov na hektar ga bode prej ko ne zadosti. Kar ga je več od 300—400 kilov, to bi bilo bolj na škodo ko na bask. Čilanski saliter hasni posebno žitom v težki zemlji. Dobri čilanski salitar mora imeti prašno, kristalinsko podobo, ne sme se sprejemati v kepe in pred raztrosivanjem se z dvema ali tremi deli peska ali prsti pomešati, da se bolj ravnomerno raztrosi. Za prav slabe setve v lahki zemlji je žveplenokisli amonijak, 400—500 kilov na hektar vse priporočitve vreden. Pogostokrat se za naglavno gnojenje posebno slabo prezimovanih, slabih žitnih setev tudi poparjena koščena moka rabi, ki daje tudi drugemu sadežu, kateri prvi setvi sledi, dober del svojih gnojivnih snovi; 6—10 novih centov daje lep vspeh upati. (Dalje prihodnjč.)

Razstava goveje živine iz Ljutomerskega okraja dne 16. septembra 1878 v Ljutomeru. K tej razstavi se pripustijo: 1. Biki, ki še nimajo štirih širokih zobov. 2. Krave. 3. Breje telice. 4. Teleta (teliči in telice) do 1. leta stara. Premije pa bodo dobili: I. Biki: 1 najlepši bik 20, 2 bika po 15, 2 bika pa 10 fl. srebra. Opomba: Gledé zadnjih dveh bikov si podržuje razstavna komisija pravico, da v tem slučaju, ako ne bi bila omenjena dva bika premije vredna, bode namesto nju podelila premije kravam ali brejim telicam. II. Krave: 1 najlepša krava 15, 2 kravi po 10, 3 krave po 8 fl. III. Breje telice: 4 breje telice po 5, 2 breji telici po 4 fl. IV. Teleta: 3 teliči po 5, 2 telici po 5, 5 telic po 3 fl. Opomba: Ako bodo denarne okoliščine ugodne, zna razstavna komisija razun ovih 27 živinčet še več krav ali brejih telic premiirati. Pogoji premiiranja so: 1. Le goveja živina iz Ljutomerskega okraja more dobiti premije. 2. Krave in breje telice morajo biti v hlevu posestnika najmanj eno leto že rejene. 3. Teleta morajo biti v hlevu posestnika vržena in vzrejena. Za dokaz tega služi poterjenje ali certifikat od občinskega predstojnika; s takim poterjenjem se mora vsak udeležitelj razstave izka-

zati. 4. Vsak posestnik, je obvezan tisto živinče, katero je bilo premiirano, eno leto za naprej porderžati; ako bi ga prodal, mora premijo nazaj dati. 5. Vsak posestnik, ki se hoče razstave udeležiti, naj to naznani najmanj 14 dni poprej ustmeno ali pismeno načelništvu gospodarske podružnice v Ljutomeru, kjer tudi dobi vsak legitimačni listek. Razstavišče je na jahališču pri Ljutomeru. Na den razstave bodo se podelile tudi premije po en srebrni tolar tistim hlapcem in deklam, ki imajo posebno skrb pri postrežbi goveje živine. P. T. G. Gospodarji naj blagovolé takšne hlapce in dekale načelništvu gospodarske podružnice 14 dni pred razstavo naznani. Pri razstavi bode se govorilo o krmi goveje živine. V Ljutomeru dne 14. julija 1878. Za razstavni odsek: J. Kryl. J. Kukovec.

Čebelorejsko društvo celjsko naznanja: Ker je na dan 14. jul. v Vojnik sklicani shod čebelorejcev, kder je imel g. M. Kresnik praktično razlagati, kako naj ravna čebelorejec z panji po Dzierzonovi osnovi, zavoljo neke pomote izostal, se s tem naznanja, da se bo ovi shod z istim programom v nedeljo dne 28. jul. vršil. K obilnej udeležitvi se uljudno vabijo vsi prijatelji čebeloreje. T. B.

Sejmovi. 29. jul. Ormuž, sv. Martin pod Wurmbergom, Mozirje; 30. jul. Kostivnica, 31. jul. Konjice, Mahrenberg, Zagorje; 1. augusta Gornica, Gleichenberg; 2. aug. sv. Lenart v Slov. goricah, Velenje.

Dopisi.

Iz Maribora. (Dijaško semenišče — gimnazija — pripravnišče — opravičenje „Slov. Gospodarja“.) Novo dijaško semenišče za našo škofijo je srečno postavljeno in za prve potrebe priredjeno. Stroški so znašali 50793 fl. Premoženja pa je zavodu Viktorinum-Maksimilijanumu še ostalo 40513 fl. poleg hiše v Mariboru in 3 vinogradov. Vseh letnih dohodkov iz tega premoženja je okoli 2658 fl. Ravnateljstvo semenišča se je prepričalo, da je 130 fl. treba za vsakega dijaka, če se hoče v semenišču preskrbeti z hrano, pranjem, svečavo in kurjatvijo, t. j. 13 fl. na mesec. Zato se bo sprejelo samo 10 dijakov brezplačno, 8 na stroške semenišča, 2 pa na stroške milostljivega kneza in škofa, ki so blagodušno obljubili 2 vzeti na svoj račun; 15 dijakov se sprejme proti polovičnemu doplačevanju t. j. proti mesečnemu donesku 6 fl. 50 kr. katere morajo starši ali oskrbniki naprej polagati; 5 dijakov se sprejme tistih, ki bodo eno izmed 5 sledečih sedaj razpisanih štipendij dobili: a) dve Čepejevi štipendiji, pri katerima pa morajo starši dotičnih dijakov doplačati po 30 fl. b) Liza Senekovičeva štipendija, katero imajo č. g. župnik sv. Ane na Krempergu enemu dečku iz tamošnje fare pravico podeliti,